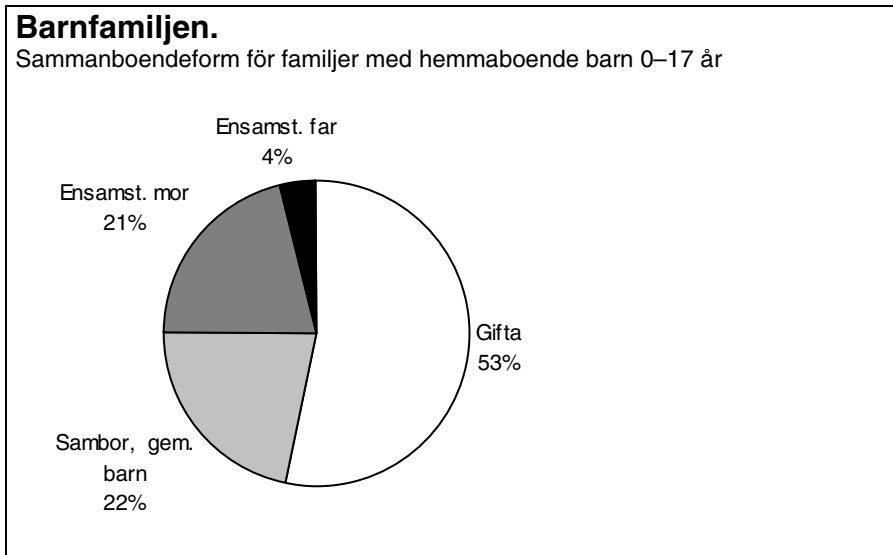

Barnfamiljerna

I Sverige finns drygt en miljon barnfamiljer (1,07 miljoner) med hemmaboende barn i åldrarna 0–17 år. Många ungdomar bor hemma även sedan de fyllt 18 år. Räknar vi in familjer med hemmaboende ungdomar upp till och med 21 år blir antalet barnfamiljer 1,2 miljoner. Småbarnsfamiljerna, familjer med 0–5-åringar, är 425 000.

I de allra flesta fall är föräldrarna sammanboende, antingen som gifta eller som sambor med gemensamma barn. Därnäst vanligast är familjer med en ensamstående mamma och minst vanlig är familjen med ensamstående pappa¹.

Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB) 2001.
Se tabell 1.1.i i Barn och deras familjer 2001 Del 1 Tabeller

¹ I ensamstående-familjerna ingår här sambor med enbart särbarn, dvs. barn som endast antingen kvinnan eller mannen är biologisk förälder till.

Sambor med särbarn kan ej identifieras

Så länge ett sambopar inte har fått gemensamma barn har de i vår redovisning inte kunnat identifieras som ett par. Men de kan ha särbarn dvs. barn som endast antingen kvinnan eller mannen är biologisk/adoptivförälder till. Sådana sambor klassas här som ensamstående, dvs. den biologiska/adoptiv föräldern ingår i vår redovisning som ensamstående. Det gör att antalet familjer med ensamstående mamma eller pappa blir lite för högt i vår redovisning² och antalet sambofamiljer lite för lågt.

Med utgångspunkt från uppgifter från undersökningen om levnadsförhållanden har antalet barn i sambofamiljer med enbart särbarn skattats till 88 000³. Antalet sambofamiljer med särbarn bör således vara högst 88 000.

Barnfamiljer efter sammanboendeform med korrigerad fördelning

Familjer med hemmaboende barn 0–17 år

Sammanboendeform	Antal		Procent	
	Enligt register	Korrigerad fördelning	Enligt vår redovisning	Korrigerad fördelning
Gifta	568 997	568 997	53	53
Sambor med gemensamma barn	234 119	234 119	22	22
Sambor med enbart särbarn	..	88 000		8
Ensamstående mor	220 993	132 993	21	12
Ensamstående far	45 588	45 588	4	4
Samtliga barnfamiljer	1 069 697	1 069 697	100	100

Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB) 2001.

Anm I vår redovisning ingår sambor med enbart särbarn i gruppen familjer med ensamstående mor eller far. Se tabell 1.1.i Barn och deras familjer 2001 Del 1 Tabeller

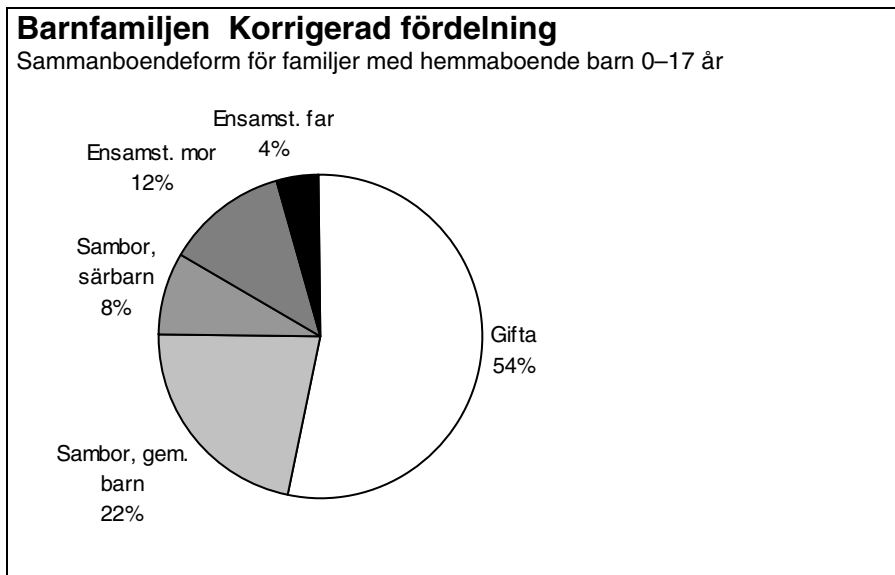
Om vårt försök till korrigerad fördelning är riktig skulle antalet barnfamiljer med en ensamstående mor vara avsevärt mycket lägre än vad som framgår från den registerstatistik som vi presenterar. Samtidigt ska vi vara medvetna om att även om mannen och kvinnan i de här fallen är skrivna på samma adress är det inte säkert att den nye mannen (eller kvinnan) har tagit på sig en föräldraroll och hushållet kan vara mer eller mindre gemensamt. Vi vet att separationsfrekvenserna är högre i sambofamiljer (med gemensamma barn) där det kommit in en ny partner än i intakta sambofamiljer.

Separationsfrekvensen kan mycket väl vara ännu högre när föräldern och den nye partnern inte har gemensamma barn. Med andra ord talar mycket för att många samboförhållanden med endast särbarn är ostabila och mindre bestämda. Många kanske hellre skulle beteckna sig själva som ensamstående än som sambor. Sambor med gemensamma barn, skiljer sig

² Med vår redovisning avses här redovisningen i denna rapport's flesta kapitel och i Barn och deras familjer 2001 Del 1 Tabeller

³ Se bilaga 2 Familjebegreppet i Barn och deras familjer 2001 Del 1 Tabeller

antagligen rätt mycket från den grupp vi inte identifierar, sambor med enbart särbarn.

Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB) 2001. Se tabell 1.1.b i Barn och deras familjer 2001 Del 1 Tabeller

Många sambor separerar – andra gifter sig

I småbarnsfamiljerna är samboförhållanden vanligare än i barnfamiljer överhuvudtaget. Mödrar och fäder med små barn är inte heller ensamstående i samma utsträckning som samtliga föräldrar. Vad som händer över tid är dels att många sambor gifter sig, dels att många separerar.

Studier från början av 1990-talet visar att det var vanligt att sambor gifte sig. Bland kvinnor födda 1964 och som fått barn som sambor hade fram till 1991 45 procent gift sig och 15 procent separerat.⁴ Ännu fler kan sedan dess ha gift sig respektive separerat.

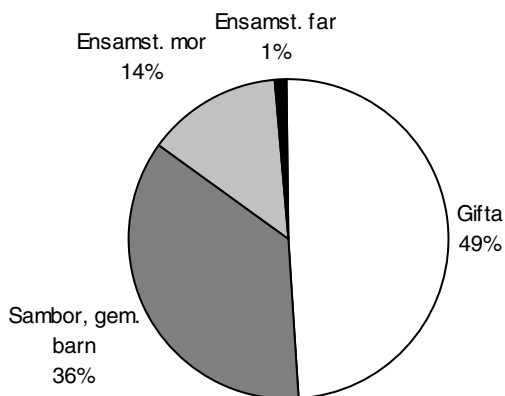
De årliga separationsfrekvenserna är också betydligt högre bland sambor än bland gifta. Separationer i barnfamiljer har studerats senast för år 1997⁵. Det året separerade 2,1 procent av gifta med barn och 4,8 procent av sambor med gemensamma barn. Separationsfrekvensen bland sambor med icke-gemensamma barn känner vi inte men är troligen ännu högre.

⁴ SCB *Parbildning och separationer* Demografiska rapporter 1995:2.2

⁵ SCB *Barnfamiljer 1997 – om familjesammansättning och separationer* Demografiska rapporter 1999:1

Småbarnsfamiljen.

Sammanboendeform för familjer med hemmaboende barn 0–5 år

Anm. I gruppen ensamstående ingår sambor med enbart särbarn.

Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB) 2001. Se tabell 1.1.b i Barn och deras familjer 2001 Del 1Tabeller

Ombildade familjer och andra

En familj där samtliga hemmaboende barn är parets gemensamma, (biologiska barn eller adoptivbarn) är den utan jämförelse vanligaste familjetypen. Den har fått benämningen **traditionell kärnfamilj** och utgör två tredjedelar av samtliga barnfamiljer. Barnen bor med sina biologiska/adoptivföräldrar och samtliga barn är helsyskon/adoptivsyskon. En **ombildad familj** är en familj där ett sammanboende par har ett eller flera barn som är enbart mannens eller enbart kvinnans inklusive eventuellt gemensamma barn. De ombildade familjerna utgör uppskattningsvis 15 procent av samtliga barnfamiljer av vilka dock knappt hälften, de med gemensamma barn, identifieras i den statistik vi får från befolkningsregistren. De övriga räknas där som ensamståendefamiljer. Övriga barnfamiljer är **ensamståendefamiljer** med mor eller med far.

De allra flesta ombildade familjer utgörs antingen av en mor, hennes barn och en ny partner eller av en mor, hennes barn, ny partner och nya gemensamma barn. Ombildade familjer där även mannens egna barn ingår är betydligt mindre vanliga även om det säkert förekommer oftare än vad vi här, även med korrigerade tal, lyckats fastställa.

Familjer med hemmaboende barn 0–17 år efter familjetyp 2001

Familjetyp	Antal familjer		Procent	
	Enligt register	Korrigerad fördelning	Enligt register	Korrigerad fördelning
Traditionella kärnfamiljer	730 557	730 557	68	68
Ombildade	70 565	158 565	7	15
Därav				
Ombildade gifta familjer	43 121	43 121	4	4
Ombildade sambofamiljer				
med gemensamma barn	27 444	27 444	3	3
utan gemensamma barn		88 000	0	8
Ensamstående mor	220 993	132 993	21	12
Ensamstående far	45 588	45 588	4	4
Samtliga	1 067 703	1 067 703	100	100

Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB) 2001 korrigerat med hjälp av undersökningen om levnadsförhållanden (ULF). Se tabell 1.2 i Barn och deras familjer Del 1 2001 Tabeller
Anm. Korrigering av gruppen ensamstående far har ej kunnat göras. Gruppen kan vara större än vad som anges ovan.

Mina, dina och våra barn 2001

Ombildade familjer med hemmaboende barn 0–17 år efter vems barnen är

Vems barn	Giftnummer	Sambor enligt register	Sambor korrigerat	Giftnummer och sambor korrigerat
Endast kvinnans barn	11 604	93	87 000	98 604
Endast mannens barn	1 668	14	14	1 682
Kvinnans barn och mannens barn	1 571	3	3	1 574
Gemensamma barn och kvinnans barn	23 299	23 586	23 586	46 885
Gemensamma barn och mannens barn	3 910	2 805	2 805	6 715
Gemensamma, mannens och kvinnans barn	1 049	943	943	1 992
	43 121	27 444	114 351	157 472
	Procent			
Endast kvinnans barn	27	0	76	63
Endast mannens barn	4	0	0	1
Kvinnans barn och mannens barn	4	0	0	1
Gemensamma barn och kvinnans barn	54	86	21	30
Gemensamma barn och mannens barn	9	10	2	4
Gemensamma, mannens och kvinnans barn	2	3	1	1
	100	100	100	100

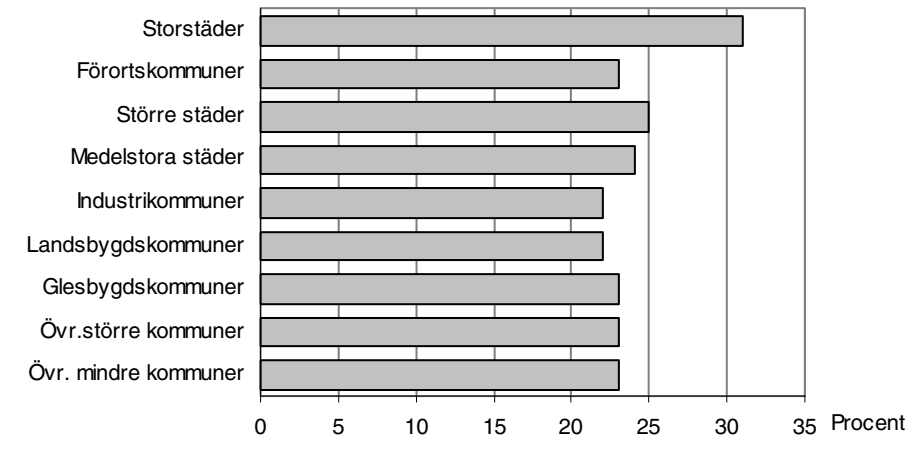
Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB) 2001 korrigerat med hjälp av undersökningen om levnadsförhållanden (ULF). Se tabell 1.3 i Barn och deras familjer Del 1 2001 Tabeller
Anm. Korrigering avseende grupperna "enbart mannens barn" och "kvinnans barn och mannens barn" har ej gjorts. Antalet är troligen större än vad som anges ovan.

Ensamstående vanligare i storstäder

Ensamståendefamiljer är vanligast i storstäderna. I gruppen Stockholms, Göteborgs och Malmös kommuner (storstäder) är andelen barnfamiljer med en ensamstående förälder 28 procent. Det är tio procentenheter mer än i de flesta andra kommungrupper. I Större städer och Medelstora städer är andelen dock runt 20 procent.

Andel ensamståendefamiljer i olika kommuntyper 2001

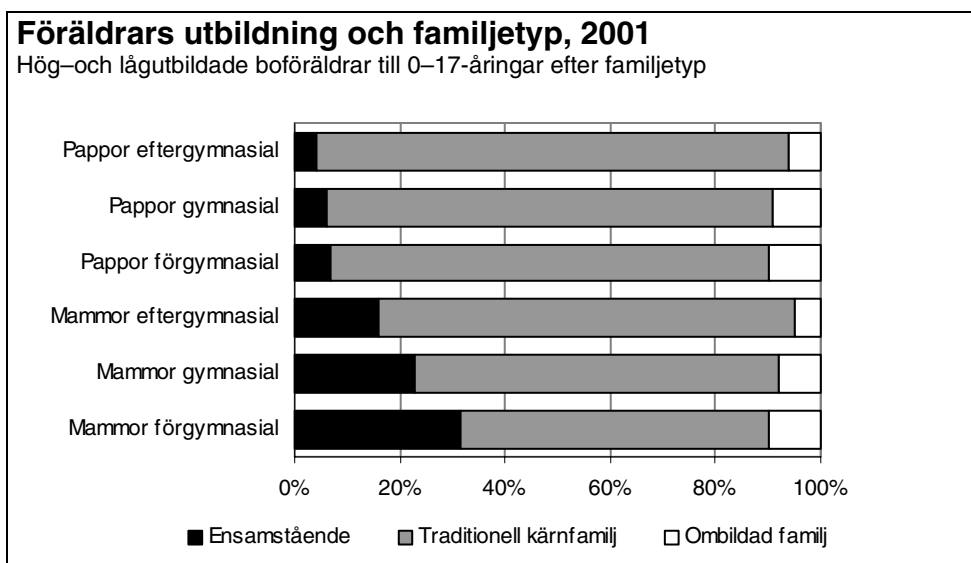
Procentandel ensamstående bland samtliga barnfamiljer med hemmaboende barn 0–17 år.

Källa: SCB Registret över totalbefolkningen (RTB) 2001.
Se tabell 1.4 i Barn och deras familjer 2001 Del 1Tabeller

Lågutbildade oftare ensamstående

Sammanboendeformen ser olika ut för personer med olika utbildningsnivå. Lågutbildade boföräldrar⁶ är i större utsträckning ensamstående (eller sambo utan gemensamma barn) än högutbildade boföräldrar. Bland mödrar med enbart förgymnasial utbildning är nästan en tredjedel ensamstående⁷. Det kan jämföras med 16 procent bland mödrar med eftergymnasial utbildning. Lågutbildade har också ombildade familjer i högre utsträckning än högutbildade.

Källa: SCB Registret över totalbefolkningen (RTB) 2001.
Se tabell 1.5 i Barn och deras familjer 2001 Del 1 Tabeller

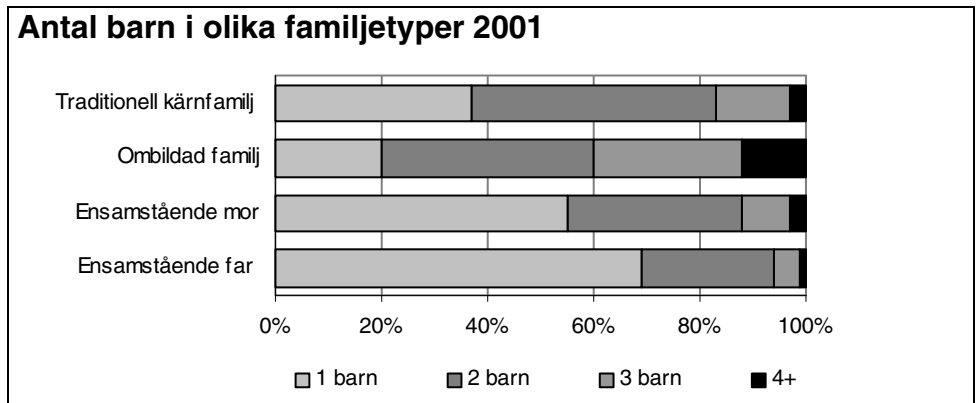
⁶ Boföräldrar är de föräldrar barnen bor med. Vanligtvis är de desamma som de biologiska/adoptivföräldrarna.

⁷ Här ingår även sambor utan gemensamma barn dvs. sambor med enbart särbarn

Ombildade familjer barnrikast

Barnfamiljerna har vanligen antingen ett eller två hemmaboende barn 0–17 år (41 respektive 42 procent av familjerna). Men under sitt liv får mödrar och fäder vanligen antingen två eller tre barn⁸. I de unga barnfamiljerna har ett andra eller tredje barn ännu inte kommit och tonårsfamiljerna kan ett eller flera barn redan ha flyttat hemifrån. I medeltal får mödrar och fäder omkring 2,3 barn i genomsnitt medan medelantalet hemmaboende barn i barnfamiljer är 1,81 (familjer med hemmaboende barn 0–17 år) eller 1,85 (familjer med hemmaboende barn 0–21 år).⁹

Sammanboende föräldrar har fler hemmaboende barn än ensamstående. Och ombildade familjer har fler än traditionella kärnfamiljer. Det finns också tydliga skillnader mellan olika utbildningsgrupper. Högutbildade har genomsnittligt färre barn än lågutbildade (Se tabell 1.8 i Barn och deras familjer 2001 Del 1 Tabeller). Utbildningsskillnaderna slår i högre grad igenom bland sammanboende med deras genomsnittligt fler barn än bland ensamstående.

Källa: SCB Registret över totalbefolkningen (RTB) 2001.
Se tabell 1.9 i Barn och deras familjer 2001 Del 1 Tabeller

⁸ SCB *Mammor och pappor. Om kvinnors och mäns föräldraskap 2001*
Demografiska rapporter 2002:7

⁹ Se tabell 1.6 i SCB *Barn och deras familjer 2001 Del 1 Tabeller*